

Nr. 80 - Persillekræmmeren - 2011

Skovfoged Theodor Hansen (1902-1986)

I den nordøstlige del af Stensballe skov, der hører under Stensballegaard, ligger der en statelig bygning. Det er en skovriderbolig bygget i 1866 af Sophie baronesse Krag-Juel-Vind-Arenfeldt (1797-1878). En skovriderbolig er en administrativ og privat bolig af høj standard for en embedsmand, der administrerer flere skovdistrikter.

I 1927 kom der ny ejer på Stensballegaard; en ny lov tillod udstykning af stamgods. Det var godsejer Axel Høyer, der dog efter ca. 1 år solgte godset videre til Hans Benedik greve Ahlefeldt-Laurvig, der kom fra godset Ulriksholm på Fyn. Forinden var Theodor Hansen i 1928 blevet ansat som skovfoged for Stensballe skov, der nu tog skoven og skovriderboligen under omsorgsfuld og kærlig behandling i mere end 50 år. I alle årene førte Theodor Hansen dagbog, og hans optegnelser fik læsere af Horsens Folkeblad gennem mange år kendskab til gennem hans faste spalter "Fra skoven" og "Jeg sysler med bier", under pseudonymet "Skogvakteren" og "Rasmus Røgpuster".

Skovfoged Theodor Hansen på inspektion i Stensballe skov

Theodor Hansen stammede fra Stepping ved Christiansfeld. Han blev uddannet som skovfoged på Valbygaard, Feldborg og Stenderup skovdistrikter med eksamen på Gurre skovdistrikt i 1924. Efter nogle år som aspirant på Åbenrå og Hvidkilde distrikter blev han i 1928 skovfoged for Stensballe skov, hvor han virkede indtil 1978, førte tilsyn med skoven indtil 1982 samt med private skove indtil kort før sin død.

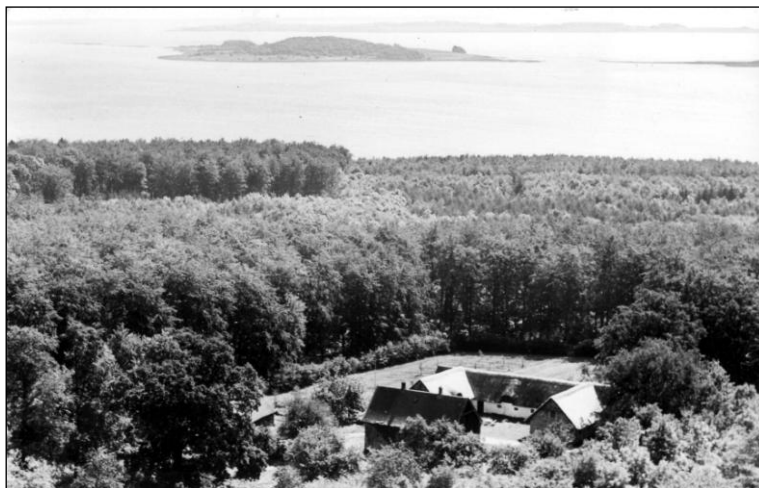
Hansen var ivrig debattør og skribent i mange fagblade, derudover skrev han i en lang årrække artikler til lokale dagblade. Hans sønderjyske afstamning resulterede i en række artikler om Sønderjylland. En flittig skribent, der har efterladt sig en omfattende skriftsamling, der i dag findes offentlig tilgængelig på Stensballe Lokalhistoriske Arkiv. I sine 50 år som skovfoged havde han mindre end 10 sygedage og havde aldrig været indlagt på et sygehus.

Familie

Hansen var gift med Aase og far til børnene Erik, Tage, Kaja, Dorrit og Jytte. Børnene havde skolegang i Stensballe skole, og familien deltog aktivt i foreningslivet i Stensballe, menighedsråd etc. Mange besøgte skovfogedboligen.

Æresbevisninger

Skovfoged Hansen var i bestyrelsen for Den jydsk Skovfogedforening fra 1945 og formand fra 1956 indtil 1963, da foreningen indgik i Danske Skovteknikers Landsforening. Hansen fik i 1978 fortjenstmedaljen for lang og tro tjeneste, og i 1986 fik han Danske Skovteknikers Landsforenings Guldnål.

Skovfogedboligen, 1938. En idyl nær fjorden

Skoven er på 220 ha (400 td. land) og udgør en del af Stensballegaard. Før i tiden var nogle af godsets ansatte arbejdende såvel i marken (sommeren) som i skoven (vinteren). Det sikrede helårsbeskæftigelse for de ansatte, der boede i godsets huse nær arbejdsstedet. I dag er hele godset omfattet af golfbanen.

Skoven drives stadig som en naturskov på den måde, at næsten alle løvtræerne er selvsåede. Efterhånden som de store træer fældes, vokser nye generationer op af skovbunden. Naturskov betyder, at andet planteliv og dyreliv også er naturligt. Kun få steder ser man nåletræer, der ellers er blevet almindeligt i de danske skove. Æren herfor kan i høj grad tilskrives ejerne og Theodor Hansen, der i gik ind for ”bøgen skal fortsat spejle sin top i bølgens blå”.

I skoven ses høje slanke og ensartede bøge- og egetræer. Det har krævet omhyggelig pasning og udvælgelse. Der skal tyndes på de helt rigtige tidspunkter. Mange af de træer, der i dag står høje og ranke har Theodor Hansen og hans mandskab passet og plejet, siden de var helt små planter.

Arbejdet som skovfoged var ledelse af en arbejdsstyrke på 2-4 medarbejdere om sommeren og 12 medarbejdere om vinteren, indtil motorsaven fremkom. Der arbejdes med pleje og vedligeholdelse af træerne, herunder vejene, alt på økonomisk og bæredygtigt grundlag (overskud). Derudover arbejdede skovfogeden med regnskab, skrivearbejde og kundebetjening.

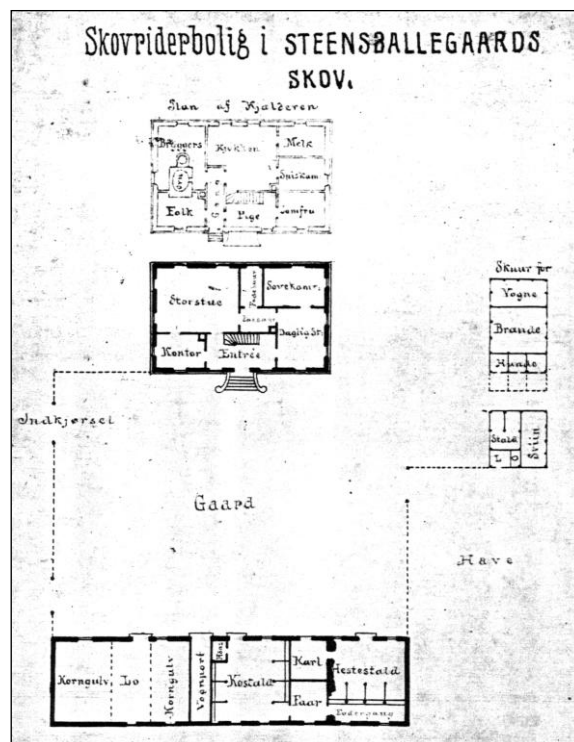
Theodor Hansen førte som nævnt dagbog over sine mange aktiviteter. I den forbindelse kan det eksempelvis nævnes, at datoerne for første og seneste løvspring af bøgen gennem 50 år blev noteret til henholdsvis 9. april og 5. maj.

*Skærvslåning af sten. Der er gode veje i Stensballe skov.
Illustration fra "Lærebog for Skovfogeder", 1908*

Skovfogedboligen

Hosstående vises en gammel tegning af Skovriderboligen, der regnes bygget i 1866. Indretningen er i dag næsten den samme som ved anlæggelsen. Dog er en del skillerum fjernet, og der er bygget toilet og bad. Den fordums fornemhed fremgår bl.a. ved en flot hovedtrappe og køkkenet var i kælderen (flyttet i dag). Det ses, at der rum for kontor, tjenestefolk, familie og forråd samt avlsbygninger med stalde for køer, heste, grise og hunde, samt rum for opbevaring af korn, foder og vogne. Avlsbygningerne nedbrændte i 1956. Derved brændte også godsets mange gamle og flotte herskabsvogne. I dag er boligen herskabelig fritliggende og uden avlsbygninger.

Kildeangivelse

Oplysninger fra Tage Høj Hansen, Roslev. Søn af skovfoged Theodor Hansen.

A. Oppermann, 1895: Forstlige Boliger, Tidsskrift for Skovbrug, sd. 167-256.

Paul Wegge, 1908: Lærebog for Skovfogeder, 431 sider. Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag.

Redaktion: FGS, KSO